

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสมมุติฐานของงานวิจัย

พื้นที่ว่างสาธารณะ (public open space) เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่รองรับชีวิตทางสังคมของผู้คนในการทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ การพักผ่อน การเล่นกีฬา การมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีนั้นจะให้ความสำคัญกับพื้นที่และกิจกรรม โดยเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ ทั้งนี้พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีควรจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้พื้นที่ในขั้นพื้นฐานได้ มีการให้นิยามของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีและประสบความสำเร็จไว้ใน 2 แนวทาง คือ พื้นที่ว่างสาธารณะที่พบใน "เชิงปรากฏการณ์" ซึ่งกล่าวถึงพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีในเรื่องของมิติเวลาที่ทำให้เกิดความประทับใจของผู้ใช้พื้นที่ ที่สร้างการจดจำและผูกพันกับพื้นที่นั้นๆ เป็นปรากฏการณ์ในด้านของความรู้สึกที่เกิดกับพื้นที่ กับอีกแนวทางคือ นิยามของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีและประสบความสำเร็จในปรากฏการณ์ "เชิงพฤติกรรมนิยม" เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากพฤติกรรมการแสดงออกในพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดความเป็นอเนกประโยชน์ (multi-uses) ที่สามารถวัดได้จากการพบเจอเจอลูกกลุ่มคนหลากหลายประเภท (users) ทำกิจกรรมหลายอย่าง (activities) ในเวลาที่แตกต่างกันอยู่เสมอ (times) ทั้งนี้ คน กิจกรรม เวลาที่หลากหลายจะเป็นตัวชี้วัดถึงการประสบความสำเร็จของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีในเชิงพฤติกรรมนิยม โดยแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีจะต้องมีการใช้งานจากคนหลากหลายประเภท หลายกิจกรรม ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีจากทฤษฎีในฝั่งตะวันตกมีปัจจัยหลายประการที่ส่งเสริมให้เกิดความอเนกประโยชน์แก่พื้นที่ เช่น ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ประเภทลาน ซึ่งตอบสนองต่อสภาพภูมิอากาศที่ต้องการแสงแดดในฝั่งตะวันตกได้ดี ทำให้เกิดความอบอุ่นแก่ผู้ใช้งาน ผู้คนจึงนิยมออกมาใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีแดดส่องถึง แสงถึงพฤติกรรมทางใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในการใช้ชีวิตกลางแจ้งเป็นหลัก ด้านตำแหน่งที่ตั้ง ก็มีผลต่อการดึงดูดผู้คนให้เข้ามาใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นจุดตัด หัวมุมถนน ล้วนสร้างโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้คน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีข้อสงสัยว่าพื้นที่ว่างสาธารณะในประเทศไทยมีความต้องการปัจจัยที่จะส่งเสริมการใช้งานพื้นที่ให้เกิดความอเนกประโยชน์แตกต่างไปจากตะวันตก เนื่องจากบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างในด้านสภาพภูมิอากาศและวัฒนธรรมการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะ จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน ล้วนมีต้นกำเนิดมาจากการคิดค้นโดยนักวิชาการในฝั่งตะวันตก ทำให้เกิดคำถามที่ว่าทฤษฎีดังกล่าวนั้นจะสามารถนำมาใช้ในบริบทของประเทศไทยที่มีความแตกต่างจากในตะวันตกได้เช่นเดียวกันหรือไม่

“พื้นที่ว่างสาธารณะของไทย” ในงานวิจัยนี้หมายถึง พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีลักษณะปัจจัยที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในบริบทประเทศไทย อันมีผลมาจากสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ค่านิยม และลักษณะของกิจกรรม ที่ผู้คนสามารถเข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน หากต้องการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ในบริบทประเทศไทย ควรคำนึงถึงลักษณะที่ตอบสนองต่อรูปแบบการใช้พื้นที่ในลักษณะที่แตกต่างจากในตะวันตก เนื่องจากพื้นที่ว่างสาธารณะของไทยมีความต้องการที่ต่างออกไป จากสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ค่านิยมและลักษณะของกิจกรรมทางวัฒนธรรม ได้มีข้อสังเกตจากแนวคิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยที่ ขวัญสรวง อติโพธิ (2550) ได้กล่าวสรุปไว้ในบรรยายพิเศษที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงแนวคิดทางกายภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยว่า พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยควรมีคุณสมบัติที่สำคัญทางกายภาพ 5 ประการ อันได้แก่

- 1) เป็นพื้นที่ขนาดเล็กที่มีชั้นมีเชิงและมีลำดับศักดิ์ ซึ่งหมายถึงพื้นที่ขนาดเล็กที่เลื่อนไหล ต่อเนื่องเชื่อมถึงกัน ไม่สามารถมองเห็นภายในคราวเดียว
- 2) สามารถนั่งพื้นได้ กล่าวคือ มีวัสดุและสัดส่วนพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับนั่ง
- 3) มีร่มเงาที่ดี เช่น พื้นที่ใต้ต้นไม้ ใต้เพิงพัก ชายคา ซอกอาคาร ฯลฯ
- 4) ผูกติดกับการกิน หรือมีของขายในบริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะอาหารและเครื่องดื่มต่างๆ
- 5) อยุรมน้ำ หรือมีน้ำเป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่ (อ้างโดย ไชศรี ภักดีสุขเจริญ, 2551)

ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยสอดคล้องที่ทำให้เกิดความอเนกประโยชน์ในพื้นที่ว่างสาธารณะ เนื่องจากคุณสมบัติดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยทางสภาพภูมิอากาศ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบไทย และนอกจากคุณสมบัติที่สำคัญทางกายภาพ 5 ประการของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย อาจจะมีปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา ที่มีความสำคัญในการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ศึกษาดังเช่น ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ จุดเปลี่ยนถ่ายการสัญจร เป็นต้น

ภาพที่ 1-1 พื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์ (ที่มา : ผู้วิจัย)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์สูง ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่มีคนหลากหลายประเภท หลายกิจกรรม ในหลายช่วงเวลาของวัน เพื่อศึกษาว่ามองค์ประกอบใดที่ส่งผลต่อการเป็นพื้นที่อเนกประโยชน์ในบริบทของประเทศไทย โดยลงศึกษาพื้นที่ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีวิวัฒนาการอย่างมีประวัติศาสตร์ โดยจากอดีตพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์มีพัฒนาการมาจากคลอง ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะมีขนาดเล็กๆ ซึ่งมีความน่าสนใจที่จะนำมาศึกษาในเรื่องพื้นที่ว่าง

สาธารณะที่ดีแบบไทย เพราะลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่เอื้อต่อการสัญจรทางเท้า พื้นที่ว่างสาธารณะส่วนใหญ่แทรกตัวไปกับพื้นที่เมืองที่มีความหนาแน่น บล็อกอาคารมีขนาดเล็กเอื้อต่อการสัญจรทางเท้า ซึ่งส่งผลให้เกิดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจ เกิดความหลากหลายของคน กิจกรรมและเวลาในพื้นที่แห่งนี้ ประกอบกับบริเวณย่านกรุงรัตนโกสินทร์มีพื้นที่ว่างสาธารณะเป็นจำนวนมากเหมาะแก่การนำมาทำการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งแสวงหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทย โดยมุ่งเน้นการศึกษาจากแนวคิดปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยที่ขวัญสรวง อดิโพธิ (2550) ได้เป็นผู้สรุปไว้ เนื่องด้วยยังไม่มียานวิจัยใดศึกษารองรับแนวคิดนี้อย่างครอบคลุมปัจจัยที่มีทั้งหมด งานวิจัยนี้จึงได้นำแนวคิดทางกายภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยมาศึกษา เพื่อหาข้อพิสูจน์ความเชื่อมโยงของแนวคิดของขวัญสรวงกับพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ และหาปัจจัยอื่นนอกเหนือจากแนวคิดที่จะส่งเสริมการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอเนกประโยชน์ในบริบทของประเทศไทย โดยคาดหวังว่าจะสามารถค้นพบปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะมีความอเนกประโยชน์ เพื่อการพัฒนาและรักษาพื้นที่ว่างสาธารณะแบบไทยที่เป็นพื้นที่รองรับชีวิตทางสังคมของผู้คน แนวคิดการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยจึงควรได้รับการพิสูจน์ ต่อ ยอด เพื่อพัฒนาแนวคิดที่จะนำมาใช้กับบริบทในเมืองไทยได้อย่างแท้จริง

1.2 คำถามงานวิจัย

เนื่องด้วยพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทยนั้นมีองค์ประกอบและบริบทที่แตกต่างไปจากพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในตะวันตก ทำให้แนวความคิดในการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทยมีลักษณะที่ต่างออกไปจากพื้นที่ในตะวันตก ซึ่งนำไปสู่คำถามที่ว่า "ปัจจัยทางกายภาพใดที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ " โดยมีคำถามงานวิจัยย่อยได้แก่

1. ปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการเชื่อมโยงกับปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์หรือไม่
2. นอกเหนือจากคุณสมบัติพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการมีปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์อีกหรือไม่

1.3 สมมติฐานในงานวิจัย

1. สมมติฐานหลักในงานวิจัยนี้คือการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทย ควรจะมีปัจจัยที่สอดคล้องกับลักษณะของสภาพภูมิอากาศ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบไทยเข้ามาเกี่ยวข้องกับแนวคิดคุณสมบัติในการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทย 5 ประการ เป็นปัจจัยเชื่อมโยงที่ทำให้เกิดการใช้งานอเนกประโยชน์ในพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องมาจากคุณสมบัติดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยทางสภาพภูมิอากาศ และพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบไทย

2. สมมติฐานรองคือ นอกจากคุณสมบัติที่สำคัญทางกายภาพ 5 ประการของขวัญสุวรรณ อติโพธิ (2550) ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในการส่งผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในพื้นที่ศึกษานั้นมีผลมาจากลักษณะของสภาพภูมิอากาศหรือค่านิยมที่ทำให้ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อพื้นที่ ดังเช่น จุดสัญจรที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นต้น

1.4 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1.4.1 ศึกษาบทบาทตำแหน่งและประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์
- 1.4.2 ศึกษาความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะ โดยเก็บข้อมูลค่าความอเนกประโยชน์ จากความหลากหลายของกลุ่มคน กิจกรรมและเวลา
- 1.4.3 ระบุความสัมพันธ์ของความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะกับแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการของขวัญสุวรรณ อติโพธิ (2550)
- 1.4.4 ระบุปัจจัยนอกเหนือจากแนวคิดคุณสมบัติทางกายภาพ 5 ประการที่มีผลต่อความอเนกประโยชน์ในพื้นที่ย่านกรุงรัตนโกสินทร์

ตัวชี้วัด

การประสบความสำเร็จของพื้นที่ว่างสาธารณะตัวชี้วัดคือ ความอเนกประโยชน์ของพื้นที่ ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่มีการใช้งานจากหลากหลายกลุ่มคนและกิจกรรม ในช่วงเวลาต่าง ๆ กันของวันเสมอ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ความหลากหลายของคน
ศึกษาความหลากหลายของคน จากกลุ่มผู้ใช้งานพื้นที่ที่มีหลายประเภท อาทิเช่น วัย(เด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ) เพศ (ชาย หญิง) และสถานะ (นักเรียน พนักงานบริษัท พ่อค้า)
- ความหลากหลายของเวลา
ศึกษาถึงความหลากหลายของเวลาที่มีการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะ ได้แก่ ช่วงเวลา (ช่วงกลางวัน ช่วงเย็น เป็นต้น) และความหลากหลายของวัน (วันทำงาน วันสุดสัปดาห์)
- ความหลากหลายของกิจกรรม
ศึกษาองค์ประกอบย่อยของความหลากหลายของกิจกรรม จากการสำรวจองค์ประกอบด้านลักษณะกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมทางสังคม

เครื่องมือ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์และวิธีการถ่ายภาพจับเวลา(time-lapse photography) โดยบันทึกรูปแบบการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะด้วยเทคนิคการถ่ายภาพจับเวลาอย่างต่อเนื่อง (serial snapshots) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของการใช้งานพื้นที่ว่างสาธารณะในกรุงรัตนโกสินทร์ อธิบายเชื่อมกับความหลากหลายของคนเวลากิจกรรมเพิ่ม

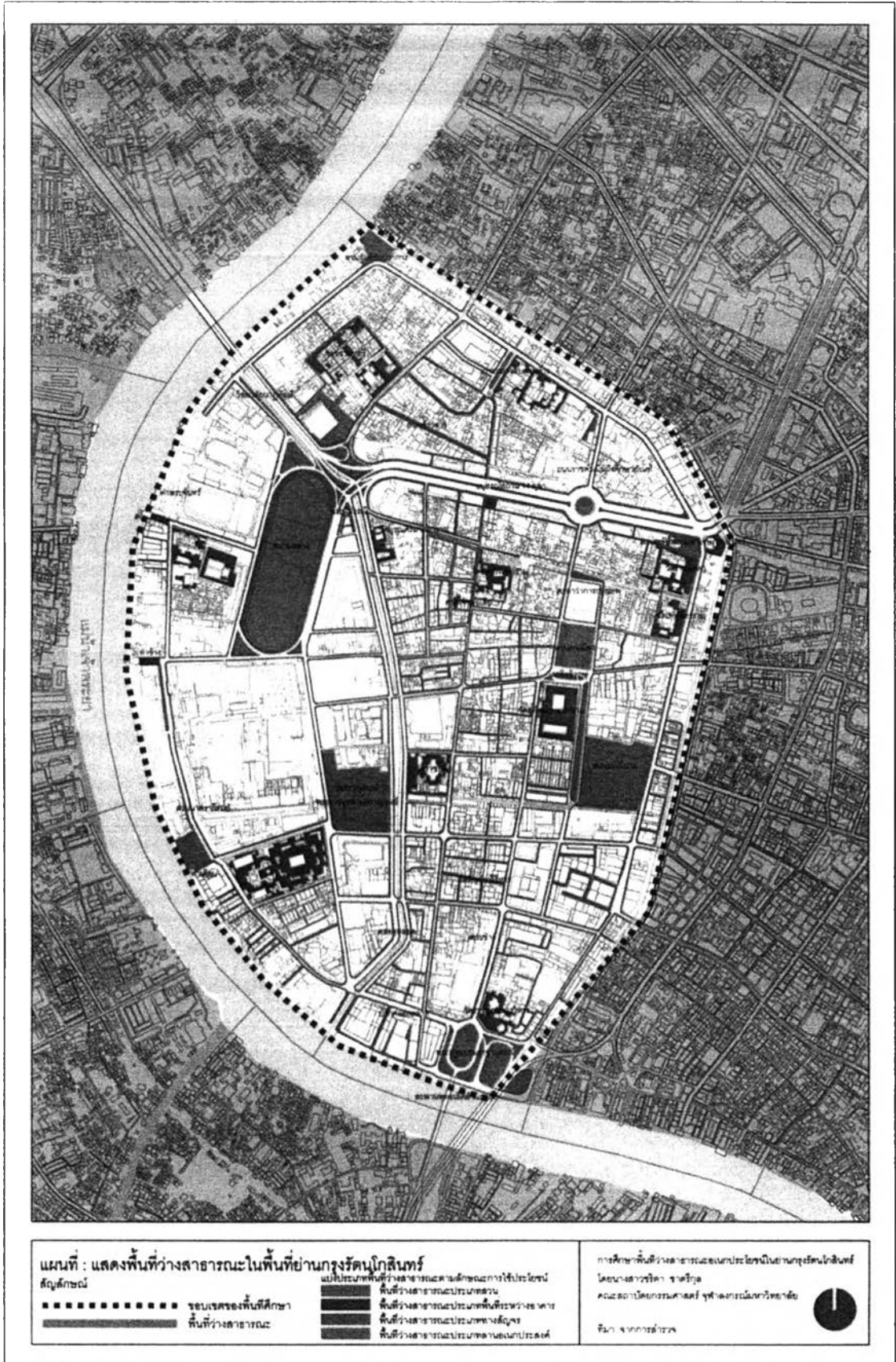
1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ การศึกษาจะมุ่งเน้นที่แนวคิดการศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะในปรากฏการณ์"เชิงพฤติกรรมนิยม" ซึ่งสามารถวัดได้จากการลงสำรวจพื้นที่สังเกตการณ์ (observation) โดยวัดพฤติกรรมการแสดงออกในพื้นที่ว่าง(space) เป็นหลัก ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงสัดส่วนสัมพันธ์พฤติกรรม เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจากแนวคิดการสร้างพื้นที่ว่างที่ดีแบบไทย เพื่อนำไปสู่การศึกษาปัจจัยในด้านกายภาพที่มีผลต่อการเกิดพื้นที่ว่างที่ประสบความสำเร็จในย่านกรุงรัตนโกสินทร์

1.5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา การศึกษาพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยนั้น มุ่งเน้นศึกษาจากพื้นที่ว่างสาธารณะที่ประสบความสำเร็จหรือกล่าวได้ว่ามีความอเนกประโยชน์ โดยศึกษาจากพื้นที่ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องจากพื้นที่ย่านกรุงรัตนโกสินทร์มีความน่าสนใจในการนำมาทำการศึกษาวิจัย บริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเมืองเก่าไปสู่เนื้อเมืองใหม่ ทำให้เกิดความหนาแน่นของมวลอาคาร พื้นที่ว่างสาธารณะส่วนใหญ่จะมีการแทรกตัวไปกับพื้นที่เมืองที่มีความหนาแน่น ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ด้วยการสัญจรทางเท้า เนื่องด้วยบล็อกอาคารที่มีขนาดเล็กและมีความหนาแน่นที่เอื้อต่อการสัญจรทางเท้า ส่งผลให้พื้นที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากพื้นที่อื่นของเมือง ซึ่งลักษณะของพื้นที่ดังกล่าวมีความน่าสนใจที่จะนำมาศึกษาในเรื่องพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย เพื่อต่อยอดจากแนวคิดของอาจารย์ขวัญดวงที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้

โดยขอบเขตพื้นที่ศึกษาโดยคร่าว กำหนดให้แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองรอบกรุง เป็นเส้นขอบเขต โดยการศึกษาจะศึกษาบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือบริเวณอาณาเขตล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและคลองคูเมืองเดิม ตั้งอยู่ในแขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร และพื้นที่บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือบริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยคลองคูเมืองเดิมและคลองรอบกรุง ตั้งอยู่ในแขวงชนะสงคราม แขวงบวรนิเวศ แขวงลำราษฏร์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงราชบพิธ แขวงตลาดยอด และแขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร

ทำการศึกษาในพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ การศึกษาจะเน้นลงศึกษาในพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ มุ่งเน้นหาปัจจัยที่ทำให้พื้นที่ที่ประสบความสำเร็จซึ่งสามารถวัดได้จากความเป็นอเนกประโยชน์ในพื้นที่ศึกษา และทำการลงศึกษาลงรายละเอียดกับพื้นที่

แผนที่ 1-1 แสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ว่างสาธารณะ (ที่มา : ผู้วิจัย)

1.6 วิธีการดำเนินการศึกษา

- 1.6.1 ศึกษาข้อมูล และทบทวนวรรณกรรม ทั้งแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.6.2 ศึกษาภาพรวมของพื้นที่ศึกษาและพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อสำรวจหาพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนกประโยชน์สูงในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ โดยวิธีการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ว่างสาธารณะ โดยการสังเกตการณ์ด้วยวิธีการถ่ายภาพจับเวลา(time-lapse photography) โดยใช้เทคนิคการถ่ายภาพแบบต่อเนื่อง(serial snapshots) เพื่อนำมาวิเคราะห์ จัดลำดับและจัดกลุ่มของพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีการใช้งานอย่างอ่อนกประโยชน์ เพื่อทำการศึกษาลงในรายละเอียดในการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีในย่านกรุงรัตนโกสินทร์
- 1.6.3 การสำรวจลักษณะทางกายภาพ (spatial characteristic survey) โดยการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยวิธีการสังเกตการณ์วิเคราะห์ลงในรายละเอียดปัจจัยทางกายภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยของพื้นที่ว่างสาธารณะในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ที่ได้ทำการเลือกจากพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีความอ่อนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ และทำการบันทึกรูปแบบการใช้พื้นที่ (space use pattern) และรูปแบบของพื้นที่ (space pattern) โดยการใช้แนวความคิดปัจจัยของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย 5 ประการเป็นเกณฑ์ในการศึกษา ทำการบันทึกอย่างเป็นระบบ ตามช่วงเวลา เป็นการศึกษาในระดับพื้นที่ ได้แก่
- การใช้ประโยชน์อาคารและที่ดิน
 - โครงข่ายคมนาคมที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ศึกษา
 - รูปแบบกิจกรรม
 - รูปแบบการใช้พื้นที่ เช่น การสัญจรผ่าน การนั่ง การยืน การเดิน การจับกลุ่ม โดยมีตำแหน่งของพื้นที่นั่งประเภทต่างๆ
 - รูปแบบของพื้นที่ว่าง ขนาดและร่มเงา โดยมีประเภทและวัสดุในการให้ร่มเงา
 - กิจกรรมการกินในพื้นที่ศึกษา
 - การใช้พื้นที่ที่สัมพันธ์กับน้ำ เช่น การสัญจร ค้าขาย เทศกาลประเพณี
 - กิจกรรมอื่นๆที่ส่งผลต่อการเกิดพื้นที่อ่อนกประโยชน์แบบไทย
- 1.6.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดพื้นที่ว่างสาธารณะอ่อนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์ โดยใช้แนวคิดปัจจัยของพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยเป็นเกณฑ์ในการศึกษา มาวิเคราะห์กายภาพของพื้นที่จากแนวคิดพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทยและทำการศึกษามีปัจจัยอื่นใดที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากแนวคิดการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีแบบไทย
- 1.6.5 สรุปผลการศึกษา ข้อค้นพบทางทฤษฎีและข้อเสนอแนะงานวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจลักษณะเฉพาะของพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์ในย่านกรุงรัตนโกสินทร์

1.7.2 สามารถระบุปัจจัยเพิ่มเติมของคุณสมบัติทางกายภาพที่ดีของไทย เพื่อนำไปแนวทางในการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะอเนกประโยชน์แบบไทยในย่านกรุงรัตนโกสินทร์

1.7.3 สามารถประยุกต์ใช้ในการออกแบบพื้นที่ว่างสาธารณะในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบทของพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ศึกษาต่อไป

1.8 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

พื้นที่ว่างสาธารณะ หมายถึง พื้นที่เว้นว่างของเมืองทั้งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและเกิดขึ้นเนื่องจากถูกสร้างขึ้นโดยมนุษย์ มีการใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมสาธารณะ ผู้คนสามารถเข้าไปใช้พื้นที่ทำกิจกรรมได้โดยทัดเทียมกัน เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพบปะของผู้คนเป็นกิจวัตร ในขณะที่ผู้มาเยี่ยมชมจะพบเห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ สามารถอธิบายได้จากความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ว่างสาธารณะกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีนั้นจะให้ความสำคัญกับพื้นที่และกิจกรรม โดยเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างคน (people) กับพื้นที่ (space) ทำให้สถานที่มีความหมายจากสัญลักษณ์และคุณค่าเฉพาะของสถานที่ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม เป็นพื้นที่รองรับชีวิตสังคมของคนในเมืองที่ดีที่สุด

พื้นที่ว่างสาธารณะของไทย หมายถึง พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีลักษณะปัจจัยที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในบริบทประเทศไทย อันมีผลมาจากสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ค่านิยม และลักษณะของกิจกรรม ที่ผู้คนสามารถเข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้พื้นที่ว่างสาธารณะของไทยควรมีลักษณะที่ตอบสนองต่อรูปแบบการใช้พื้นที่ในลักษณะที่แตกต่างจากการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในตะวันตก ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมทางใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในการใช้ชีวิตกลางแจ้งเป็นหลักจากสภาพภูมิอากาศที่ต้องการแสงแดด แต่พื้นที่ว่างสาธารณะของไทยมีความต้องการที่ต่างออกไปเนื่องจากสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ค่านิยมและลักษณะของกิจกรรมทางวัฒนธรรม

การใช้พื้นที่ว่างสาธารณะแบบอเนกประโยชน์ (multi-use public open space) หมายถึง พื้นที่ว่างที่มีการใช้งานหลากหลาย เป็นพื้นที่มีคนมากมีชีวิตชีวา ดึงดูดเศรษฐกิจให้เติบโต เป็นพื้นที่คนปฏิสัมพันธ์กันมาก ที่มีคุณลักษณะคุณภาพเชิงกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ ที่เหมาะสม (กาญจน์ นทีวุฒิกุล, 2550)